

Noget, og som virkelig kunne udrette Noget — og der kan dog være saadanne, om end kun ganske enkelte, — nødfages til at høre op med at udøve Rægevirksomhed, og paa den anden Side bidrager den til, at de andre, som ikke holde sig for gode til at blive ved, tvinges til at udøve deres Rægepraxis i Hemmelighed, og saa fremkommer netop det Uffhyeligste af Alt, hvad der klæber ved Kvaksalveriet. Det, at det skal holdes hemmeligt for at undgaa Straf, fører ind paa Noget, som ligefrem nærmer sig Sæveri og anden dermed beslægtet gammel Overtro. Vi læse jo af og til i Aviserne, at saadanne Kure ere komne for Dagens Lys, som, at man har taget Lord fra en Kirkegaard, søbt ind i et Vigtklæde, gravet ned i Jorden o. s. v., og til det Slags væmmelige Overtro synker jo netop Kvaksalveriet ned derved, at man tvinger det til at være hemmeligt. Det er denne Betragtning, som jeg har gjort gjældende med lignende eller andre Ord, og jeg haaber, at det ærede Udvalg vil erkjende, at man fornustigtvis kan mene noget Saadant, om Udvalget end ikke deler de af mig fremsatte Anskuelser. — Mit Raad er som Følge deraf det, at man forlader det System, som man har havt siden 1794, og som i den lange Række af 80 Aar ikke har viist sig at svare til de Forventninger, som man nærrede til det, og gaar over til et andet System; og da nu den høitærede Justitsminister er fremkommet med et Forslag i denne Retning, saa mener jeg, at man bør modtage det. Det er meget muligt, at der kan være visse Forbedringer at gjøre ved §§ 3—9; men det ærede Udvalg har nu slet ikke taget disse Paragrafer under Overveelse; det har kun set paa dem som Noget, der stred mod det Tankegang i det Hele, og det har kun filllet eet Forslag med Hensyn til dem, nemlig det Forslag, at samtlige disse Paragrafer skulle udgaa. Jeg vil stemme for, at vi beholde disse Paragrafer, i Overbevisning om, at naar de blive staaende, saa vil det nok lykkes imellem 2den og 3die Behandling at foretage de ikke meget omfattende Ændringer, som kunde være ønskelige, og hvorved de kunne gjøres brugbare i Fremtiden. Lad os saa prøve det System, som derved fremkommer! Man vil jo dog Sindet tabe derved; thi vi ere jo Alle enige om, at det, som vi nu besidde, ikke er særdeles tilfredsstillende; naar det da er prøvet og Virkningen forsøgt, saa kan man jo atter overveie, om det er nødvendigt at foretage Ændringer. Derom maa jo ganske vist Alle være enige, at det Omraade, hvorpaa der her skal lovgives, er et i høieste Grad vanskeligt. Hvad Udvalget i sin Betænkning har ansøgt om de Erfaringer, som paa den ene Side kunne hentes fra England og Nordamerika, hvor man fra Frihed er gaaet over til Tvang, og paa den anden Side fra Tydskland og Norge, hvor man fra Tvang er gaaet over til Frihed, viser tilstrækkelig, at vi her ere paa et Omraade, hvor det er vanskeligt at

lovgive. Nu mener jeg, at vi bør gjøre et Forsøg med at gaa over til et andet System ved at følge den høitærede Minister paa den Vej, som han har anvist os, og at vi derfor bør stemme imod Udvalgets Ændringsforslag under Nr. 1.

Ordføreren Jeg skal følge det ærede kongevalgte Medlem, som nu satte sig, deri, at jeg ikke skal gaa nærmere ind paa almindelige Betragtninger, idet de jo let kunde føre os altsfor langt bort fra Hovedsagen. Jeg skal blot bemærke, at det ikke har været Udvalgets Hensigt — og det er jo Noget, som heller ikke er muligt — med Nødtighed at angive, hvor Grændsen for Statens Indgriben i de enkelte Livsforhold skal ligge. Saasnart som man kommer ind paa Grændsespørgsmaal, er det jo altid meget tvivlsomt, hvorvidt man skal gaa eller ikke gaa, men det, som Udvalget med sine Bemærkninger har sigtet til, er kun ganske i Almindelighed at modsige den Opsfattelse, som det ærede kongevalgte Medlem vistnok heller ikke har, at Staten overhovedet skulde være aldeles uberettiget til at gribe ind i Livsforhold af denne Natur, og at det skulde være stridende imod Frihedsprincippet, naar Staten gjør det. Hvad angaar den Henvisning til Grundlovens Bestemmelser og navnlig til dens 7de Afsnit, som det ærede kongevalgte Medlem fremkom med, da vil jeg blot dertil bemærke, at særlig det 7de Afsnit jo har en ganske anden Karakter. Det er Noget, som vi aldrig have kunnet tænke paa, thi de kirkelige Forhold tilfugte Noget, som i det Hele og Store ligger udenfor Statens Opgave, uden at det dog dermed er sagt, at Staten ikke maa træde i et vist Forhold til det, medens derimod det, som der her er Tale om, nemlig om at ordne Medicinalforholdene, er Noget, som utvivlsomt helt og holdent ligger indenfor Statens Omraade. Jeg skal imidlertid ikke fordybe mig i disse Ting, fordi det som sagt ikke har kunnet være vor Hensigt i mindste Maade at ville opstille almindelige Grændser, og det vilde jo ogsaa være temmelig hensigtsløst ved Sager af denne Vækkelse, om man vilde give sig til et saa vanskeligt og omtvistet Stykke Arbejde.

Jeg skal duale noget nærmere ved de enkelte Bemærkninger, som fremkom fra det ærede kongevalgte Medlem, og jeg skal da først bemærke, at jeg i det Mindste ikke særlig har tænkt paa det ærede kongevalgte Medlems Ytringer, naar jeg har været med til at sige, at man dog ikke fornustigtvis kan kalde den Forsølgelse, som nu finder Sted imod Kvaksalverne, for Noget, som kan afføde et Martyrium. Det er en meget gammel Bemærkning, som man meget ofte, ja næsten altid kan finde i disse forskjellige Raisonnementer pro et contra, som ere fremkomne i Kvaksalverispørgsmaalet, og som jeg ogsaa har læst i saadanne Forhandlinger andre Steder fra, for Exempel fra Tydskland. Det er det samme Argument, som ogsaa der er fremsøgt